

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

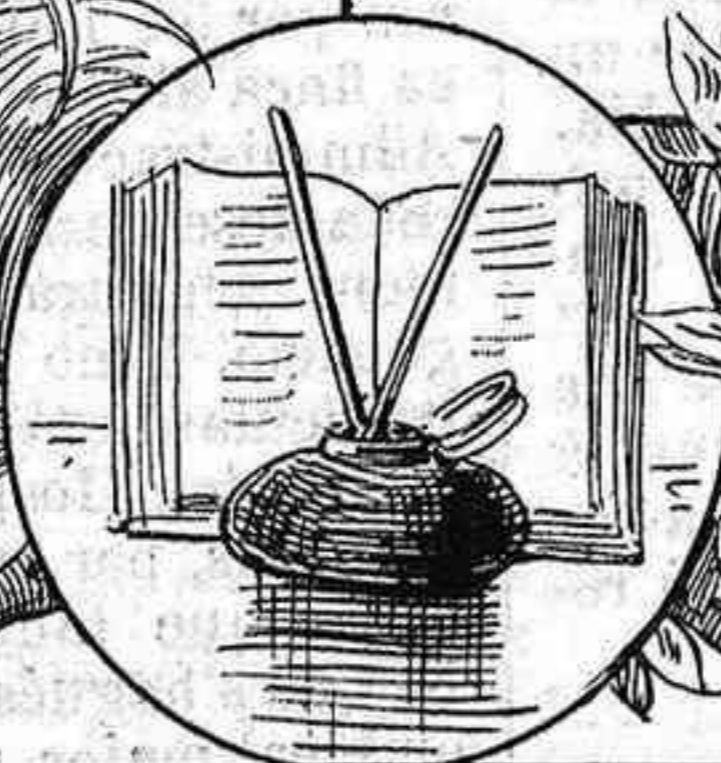
PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

ANTONI ROIG Y CIVERA

Poeta valencià
d' inagotable vena
y un dels millors autors
que conta aquella escena.

CRÓNICA

FRANCISCO VIRELLA Y CASSANYES

Feya ja algun temps que 'l coneixia sols de vista y pels escrits de crítica musical que solia publicar en los periódichs, quan set ó vuyt anys enrera vaig comensar á tractarlo en una de las penyas ó tertulias del *Ateneo Barcelonés*.

Allá anava invariablement cada tarde: no podia faltarli un dia, com si li sigués impossible prescindir de la conversa de aquell grup d' escriptors y artistas, de antichs companys de carrera y de amichs íntims, ab los quals sostenia animat colóqui, 'l qual se feya animadíssim sempre que de música 's tractava, y ell tenia ocasió de pegarli cullerada.

¡Y quina afició mes decidida tenia per la música! ¡Y quin apassionament sentia pels artistas de la séva predilecció!...

Alguns de la tertulia, sols pel gust de veurel desbordarse, algunas vegadas li duyan la contraria. Era de sentirlo quan trobava alguna contradicció. Ningú era capás de alsar als séus ídols més en l' ayre, ni de deprimir ab més franquesa als artistas que no eran del séu gust.

Tots aquells apassionaments que distingeixen al filarmónich barceloní y qu' en los grans successos musicals s' esbravan ruidosamente en los corredors del teatro, durant los intermedis, estaban concentrats en la naturalesa fogosa de 'n Virella.

Y ab la paraula y ab la ploma, si l' una briosa, acerada l' altra, 's creixia en la polémica, y las sévas opinions per apassionadas que semblessin, tenian sempre 'l mérit intrínsech de una gran sinceritat, y 'l valor de una forma literaria correcta, y de un istil vigorós y vibrant, que irradiava tot lo calor del séu temperament.

*
**

¡Pobre Virella!

Donava llástima contemplarlo, alguns anys enrera, víctima de una grave afecció á la vista y simultáneament de un' altra afecció al oído, que amenassava deixar-lo privat, á ell qu' era una naturalesa tan comunicativa, de lo que més havia de abismarlo en la desesperació y en la impotencia, es á dir, de tota vida de relació.

¡Cego y sort!... ¡Quina cosa més horrible!... Sobre tot recayent tan cruel desgracia en un home jove, dotat de una inteligencia desperta y activa y de un gran cor, plé d' efusions.

La vista li faltá per complert, conjurantse de moment l' altra dolencia que l' amenassava, com si la perdua de un sentit vigorisés als altres.

Mentres la visió se li anava perdent, no per aixó deixava de concorre á la penya del *Ateneo*. Y ni una queixa sortia dels séus llabis, ans bé ocultava á tothom la séva desgracia. Ell hauria volgut anar sol, y l' infelís no podia. Encare 'm sembla que 'l veig un dia alsarse del silló y caminar á las palpentas per la sala, fins á topar ab las mans á la parat, sens esma. Me vá fer lo efecte dolorós de un de aquells aucells cegos, que cambiats de gabia, esbategan contra 'ls fil-ferros. Sigué aquesta la primera vegada en que tots los amichs poguerem conveñe'ns de que no hi veyá gens.

Desde aquell dia, tots estiguerem sempre á la séva disposició, per acompanyarlo, generalment á la redacció de *La Publicidad*, ahont solia passar llargas estonas, esperant que 'l criat passés á recullirlo y l' acompanyés á casa séva.

*
**

Avants de perdre la vista totalment, havia emprés la publicació de una obra superior, no á la séva inteligencia qu' era brillant, ni á la séva perseverancia qu' era incansable; superior á las sévas facultats físicas. Era un llibre d' erudició, qu' exigia un gran treball de investigació, de coteig y de consulta. *La Opera en Barcelona* 's titulava, y 'l séu titul ho diu tot. Era menester escorcollar los arxius del Hospital de Santa Creu, reunir milers de datos que 's trobavan dispersos, y alguns dels quals estaban molt recóndits, llegir folletos y fullas volants, registrar coleccions de periódichs, publicats durant l' espay de un sigle. Després era indispensable ordenar tots aquests materials, meto-disarlos, refóndrels, y fer ab ells una nutrida exposició histórica, abrillantada ab observacions críticas cenyidas al estudi del gust del públich, tan ocasionat á continuas mudansas.

Tot aixó ho féu en Virella, quan era ja casi cego. Es més: la ceguera completa 'l sorprengué, no tenint encare l' obra completament terminada. Pero s' havia encarinyat ab ella y no la deixá per aixó. Llavoras amichs íntims se prestaren á portarli la ploma, y 's valgué ademés de amanuenses retribuïts, no entibiantse un sol moment lo séu entusiasme.

Y tot per no tenir la satisfacció de veure 'l llibre, fill de sos afanys, diventse contentar sols ab palparlo, y ab escoltar las opinions altament favorables que sobre 'l mateix hagueren d' emetre 'ls periódichs y las personas inteligents.

*

**

Lo mateix li succehi quan publicarem en *LA ESQUELLA* 'l séu retrato en la secció de *Caps de brot*. Ja no 'l podia veure; pero sabia que hi era, y 's desféu donantnos las gracias més efussivas y sentidas.

—Tothom me 'n parla—'ns deya. —Aixó proba que l' vostre periódich té una gran circulació.

En aquests últims dias preparava la publicació de un nou llibre, titulat *Nuestros conciertos*. També havia de ser una obra erudita que exigia grans treballs de investigació.

Y ell exposava 'l plan ab lo séu habitual entusiasme, y ab aquella ingenuitat, qu'era una de las sévas notas características, preguntava:

—¿Veritat que me 'n faréu un article?

—Sí, home, ab moltíssim gust. Vinga l' obra y seré dels primers que parlarán d' ella.

Sentir música, parlar de música, escriure sobre música constituïa la séva única delicia.

Nosaltres soliam dirli qu' era l' *últim cruzado*. Y ell acceptava aquest mot com una gran honra. Era apassionat, més que apassionat, devot del *Teatro Principal*, no perque hagués alcansat las famosas bregas dels *crusados* y 'ls *liceïstas*, sino per una especie de lley d' herencia, ja que son pare, segons sembla, havia militat entre 'ls *crusados* mes entusiastas.

Del amor que sentia pel vell teatro ne doná una proba eloqüent ab una serie d' articles, que acabaren per fer impossible la cessió de aquella histórica finca al Marqués de Alella, projectada per l' Administració del Hospital de Santa Creu. En Virella desenterrá antigas ordinacions, y jurídica-ment demostrá la improcedencia de aquella enagenació. Y no 's limitava sols á escriure, sino que particularment gestionava ab alguns senyors de la Junta del Hospital, y removia tota mena de influencias, per evitar la probable desaparició de un teatro que tancava tan grans recorts histórichs. Ni que s' hagués tractat de un negoci propi, hauria empleat major zel que 'l que desplegá en aquella

ocasió. La victòria més completa coronà 'ls seus esforços. Digne 's feu de las enhorabonas que li prodigarem tots quants tinguerem ocasió de seguir aquella activa, acertada y ardorosa campanya.

Victima de un atach cerebral morí 'l dissapte á las primeras horas de la matinada.

Lo primer accident li ocorregué alguns dias avants en lo *Teatro de Novedats*, al acabar la primera part de un dels concerts que donava la societat de Madrid, de la qual, lo mateix que del mestre Breton, era un admirador entussiasta.

Se li cegaren las camas y 's desplomá sense coneixements.

—Vaig perdre—deya després—la noció de la vida: van apagar-se tots los rumors; únicament sentia 'l trino de un violi que s'anava extingint, y jo patia.... patia molt.

Un segon atach, quan ja semblava que havia entrat en lo periodo de convalecencia, 'l sorprendé repentinament, y en pochos instants acabá ab ell.

Havia complert 37 anys.

Serveixi 'l sentiment que la séva perdua ha produhit á totes las personas que 'l coneixian y l'estimavan, de lenitiu al inmens dolor que avuy afligeix á sa desconsolada mare y á la séva familia.

En Francisco Virella se n'ha endut al sepulcre la estimació que's mereixen sempre tots los homes dotats de inteligencia clara, consagrada al servey de la ilustració pública y de sentiments nobles y generosos, com los que adornavan lo séu cor exuberant y entussiasta.

P. DEL O.

A UNA NENA DE GROSSOS ULLS

SONET

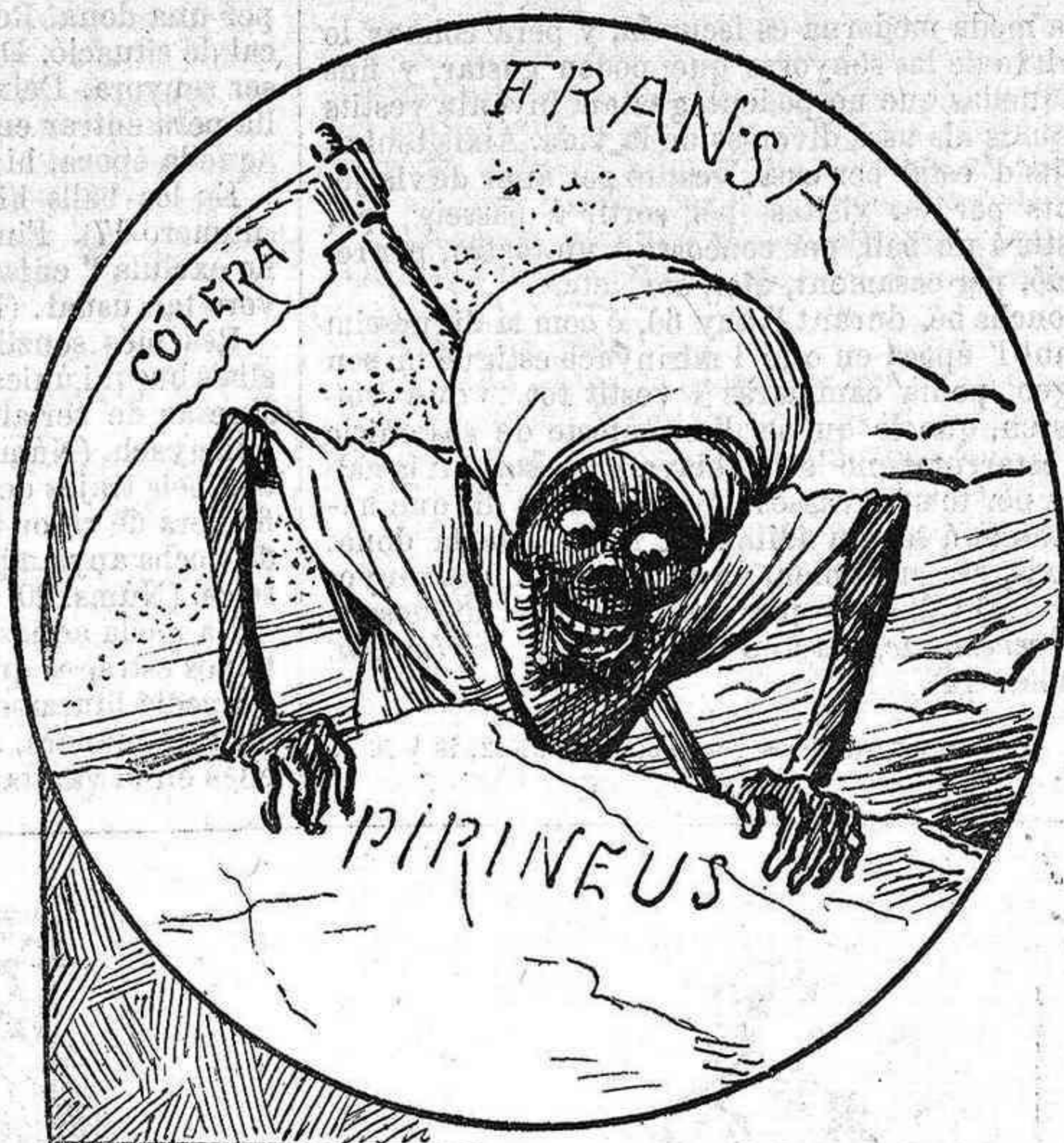
Lo teu mirar, nineta, es un llampech
com los de las tempestas caragolat,
capás de deixá 'l cor esmicolat
del pobre que ab tu 's posi frech á frech.

Per 'xó no estranyis, donchs, que quan m'
al teu costat me trobis alelat, [assech
puig si ans de seure estich com un gelat
al poch rato ja estich ab gran rosech.

Y aquest rosech, en veritat te dich,
—y creu que no es pas gens exagerat—
me dona certa angunia y tal fatich,
que fins ara mateix que aixó n'escrich
sento 'l cor que 'm trontolla adelarat,
com si fos d'un rellotje lo crich, crach.

RAMONET R.

LO CÓLERA Y LAS CÉDULAS

—Mestre, si no teniu cédula, no entraréu pas.

LO MIRINYACH EN LO SIGLE XIX (*)

(Continuació)

La moda moderna es fecunda, y pera colmar lo capritxo de las senyoras que poden gastar, y fins de aquellas que no podent, gastan, inventa vestits adequats als usos diversos de la vida. Aixís tenim, vestits d' estar per casa, vestits per anar de viatge, vestits per fer visitas, per sortir á passeig, per assistir á un ball, per concorre á un teatro, per recepció, per casament, etc., etc., etc.

Donchs bé, durant l' any 60, ó com si diguessim durant l' época en que 'l mirinyach estigué en son apogeo, podíá cambiarse 'l vestit tot lo que volguessen, que lo qu' es l' armatoste de sostenir-lo ben estarrufat, no 's cambiava may, servint igualment per tots los cassos. Casi s' hauria dit que havia passat á ser un aditament natural de la dona.

Aixís, era sumament curiós, veure á una senyora ab trajo d' estar per casa, ó com si diguessim sans ceremonie, pero no sense 'l gran mirinyach. (Número 14).

(*) Végínse los números corresponents al 12, 19 y 26 de Maig.

Ja podíá una dama empendre un viatge en ferro-carril ó en diligencia: primer s' hauria descuydat l' equipatge, que 'l mirinyach. (Núm. 15).

La ceremonia del casament es la més augusta per una dona. Representa per ella un cambi radical de situació. Deixa de ser senyoreta y passa á ser senyora. Deixa de perteneixer á la séva familia pera entrar en la del séu marit. Donchs bé, en aquella época, hi entrava ab mirinyach (Núm. 16).

En los balls hi anava la dama enmirinyada (número 17). Fins quan se disfressava, 'l disfrás no excluía l' enfarfech del mirinyach, qu' era llavors tan usual. (Núm. 18).

Res més senzill que una bata: sembla que ab ella's busqui únicament la major comoditat: donchs á pesar de ser aixís, fins las batas se duyan ab mirinyach. (Núm. 19). Mirinyach per tot y per totas; pels trajes de carrer no hi ha que dirho; pero fins era de rigor ferne portar á las tendras nenas de pochys anys, apenas podian caminar ellas totas solas. (Núms. 20, 21 y 22).

La moda aquesta produhia com se veu los mateixos estragos que una epidemia, de la qual ningú podia lliurarse, y que afectava, encare que de distinta manera, á las donas y als homes, ferint á ellas en la vanitat y á ells en la butxaca.

Núm. 14.—Trajo de casa.—1860

Núm. 15.—Trajo de viatge.—1860

Núm. 16.—Trajo de novia.—1860

Núm. 17.—Trajo de ball.—1860

Núm. 18.—Disfrás.—1860

Com hem indicat més amunt, per sostenir aquella gran amplada de faldillas, que s' anà exagerant, durant los anys 63 y 64 (núms. 23 y 24), fentse cada cop major y més complicada, se fabricaren aquelles verdaderas polleras, compostas de cercols d'acer y betas, que arribaren á tenirne deu ó dotze dels primers, abarcant el del extrém inferior un desarrollo de circumferencia de quatre y cinch metres. Calculin ab aquest sol dato, la cantitat de tela, que per cubrir tot aixó, s' hauria de menester.

En una factura de modista pels vestits de una novia 's parla de cortes de 20 y 25 metres de *fai- lle, moirée ó vellut* per cada vestit.

Un dia van ferne un de seda per l'emperatriu Eugenia, en lo qual van entrarhi 57 metres de aquest article (1).

Entre 'ls molts escrits qu' hem tingut ocasió de llegir, referents á la *crinoline* ó *mirinyach*, sols un n' hem trobat que sortís ab valentia en la séva defensa, y á fi de que no se'ns titlli de parcials, copiarem lo que diu á poca diferencia:

«Siguém justos: á pesar de tot, lo *mirinyach* tan criticat, donava á algunas senyoras una majestat excepcional. La emperatriu Eugenia y Mme.

de Metternich sabian inventar y portar alguns vestits de una audacia extraordinaria.

» En una nit de gran recepció, quan la bella soberana, vestint sas amplas faldillas de satí blanch, y ostentant sobre 'l front sa diadema, atravessava per entre 'ls rengles de sos cortesans inclinats ab respecte, evocava la imatge de un cisne ab sas alas mitj obertas, nadant per las ayguas de un llach.

» Una moda que inspira respecte y no l' ordena, algun secret ha de tenir, que algú l' anyorará tal vegada.» (1)

Res: poesia pura.

¿Per qué l' autor de las ratllas que deixém transcritas no ha de recordarse de las dificultats, dels inconvenients y de las molestias inherents al us de aquesta moda?—Y per cert que no eran poch, y s' oferian en totas las ocasións. En lo teatro, si 'l siti que havia de ocupar-se era un silló de filla; en lo ball, perque al enlassarse 'l ballador ab la séva parella, no li fés alsar lo vestit pel darrera; al entrar ó al surtir per una porta que no sigués molt ampla; al pujar y baixar del carrnatje, sent aquest cubert.... en una paraula, feya nosa per tot, y no servia per res.—LLUIS LABARTA.

(Acabará).

(1) EDMOND RENOIR.—*Illustration française*.

(1) ETINCELLE.—*Le Figaro*.—Maig de 1890.

Núm. 19.—Bata.—1861

Núms. 20, 21 y 22.—Trajos de nenas y de carrer.—1860 y 61

Núm. 23.—1863

Núm. 24.—1864

SOLFÈIG

Tinch un DO, hermosa donzella,
que RE 'm dona desconsol,
puig á MI no 'm FA cap mella
que llampegui ó fassa SOL.

¿Carabassa has dit que 'm donas?
Acepto LA invitació,
y si ben grossa la trias
encar diré Déu n' hi DO.

L. TOMÁS FERPER.

LA PROFESSÓ

Tan bon punt han acabat de dinar, lo senyor Miquel ha dit á la seva senyora:

—Emilia, digas á la criada qu' enllesteixi á rentá 'ls plats, que se 'n vaji á passeig desseguida y que no torni fins á las nou.

—¿A sant de qué tot aixó?

—Perque per aquí davant hi passa la professó, y vull véurela tranquilament y sense amohinos. Tancarém ben bé la porta del pis, ens instalarem al balcó... y que vingan trampas y confrarias: me sembla que ab més comoditat que nosaltres no la veurá gayre gent... Un primer pis que casi toca á terra, ab un balcó gran com una plassa, que hasta s' hi podria fer sarau.

—¡Noy, tens rahó que 't sobra! Vet' aquí una cosa en qué jo encara no havia atinat. ¡Professó per davant de casal... Passarém la tarde lo mateix que uns marquesos.

Fa no més mitj any que 'l senyor Miquel viu en aquell pis y, realment, encauhat tot lo sant dia en lo seu magatzem de borras, fins al mateix dematí del dijous de Corpus no s' ha enterat de que 'l curs de la professó l' agafa de plé á plé.

La criada, cumplint fidelment las ordres de la senyora Emilia, despara la taula, renta 'ls plats en una exhalació y, joyosa de poguersen anar per las sevas, agafa 'l vano y 'l mocador de las festas, disparantse com un temporal escalas avall.

Lo matrimoni treu un parell de cadiras al balcó, lo senyor Miquel encén un puro, la senyora Emilia aparta la cortina ab certa prudencia, y allí s' assentan los dos, prenent la fresca y esperant ab l' ánima plena d' alegría que la professó s' escorri per sota 'ls seus peus.

Hi falta bona estona encara; pero 'l carrer va ja casi ple. Sobre l' acera s' arrencleran las cadiras que ocupan las noyas del vehinat, vestidas ab trajes de telas clars; amunt y avall del curs una generació inmensa 's belluga ab activitat de formiga, anant, venint, tornant, sense sapiguer ahont quedarse ni si la professó vindrá pel cap de vall del carrer ó pèl cap de munt.

—¡Pobra gent!—fa 'l senyor Miquel, rihent ab certa llástima burlesca:—no es tot hú veure un hom la professó desde casa seva, ó rodar pèls carrers com ratas esferehidas... ¿Veritat, Emilia, que distreu aquesta gentada?

—¡Y tall!... Mira aquella pobra senyora del barret de palla... Ara l' han trapitjada á la quènta... Repara com reptá á aquella especie de camálích que va avall... Si, si; pot ben predicar: bon cas ne fa l' altre.

—Lo més bonich es l' aspecte que presentan alguns balcones. Guayta aquell de dalt de cal adroguer: un balconet com un cop de puny... y lo menos hi ha una dotsena de personas... ¡Ja la veurán bé la professó d' aquesta manera, com hi ha mon!

A no ser que 'ls de davant vajin explicant tot lo que passa als de darrera...—

En aquest moment se sent sonar lo timbre del pis: lo matrimoni 's mira una mica soptat.

—Emilia... ¿no han trucat aquí?

—Bé ho sembla: vaig á veure qui es.—

La senyora s' alsa, va á la porta, y el senyor Miquel desdo 'l balcó sent una explosió de riallas, saludos y frasses afectuosas.

—Mira, Miquel... son las senyoras de can Palaudarias: venen á veure la professó...—

Aixecantse una mica contrariat, lo bon senyor s' apresura á fingir uns quants compliments y á oferir á las novas arribadas los millors sitis del balcó.

Las de Palaudarias son quatre: la mamá y tres fillas. Es dir, en rigor son cinch, perque la mamá, persona de gran *vuelo*, tractantse d' ocupar lloch pot ben bé contarse per dugas.

—Pues sí— diu la de Palaudarias vella, quan la comitiva está ja assentada frech á frech de la barana:—ahir, llegint aquestas lo curs de la professó, vam notar que passava per davant de casa de vostés... ¿Si? Donchs aném á donarlos una sorpresa. Y tal dit tal fet: ens hem arreglat una mica y aquí 'ns tenen á ferlos nosa.

—¡Vol callar!— replica 'l senyor Miquel, fent lo galán per forsa:—vostés no fan nosa may: al contrari; ens honran, y 'ns distingeixen... y...—

Lo timbre de la porta torna á sonar.

—Vés, Emilia; vés qui demana.—

Son los vehins del quint pis, marit y muller y dugas criaturas, que *baixan á pedir hospitalidad* en lo balcó (son castellans) perque desde aquella altura no 's veu res.

—*Por supuesto*— diu lo marit—*si es que no hemos de estorbar...*

—¡Ca, hombra, ca!—fa 'l senyor Miquel, procurant sonriure:—d' una manera ú otra 'ns hi enquiremos. Posis aquí, senyor... dallonsas ¡may li recordo 'l nom!...

—*Ruperto, para servirle.*

—Donchs vinguí aquí, don Roberto; la senyora que se *acoloque* en aquel *canton*, y 'ls nens en aquest altre.

—*No; los niños los quiero á mi lado*—salta la senyora, empenyent dessimuladament á la vella Palaudarias per fer puesto pèls seus noys.

—Senyora. miri que m' enmatxuca 'l vestit...

—*Dispense... no me había fijado...*—

Quan després de mil probas y tentativas, bé ó malamet, las Palaudarias y 'ls castellans han lo-grat arreglarse y 'l senyor Miquel apreta á la senyora Emilia perque també càpiga al balcó, tornan á trucar per tercera vegada y ab més violencia que may.

—¿Qui será que truça d' aquest modo?—fa l' amo del pis, corret á obrir.

Son los lampistas, los de la botiga que hi ha al davant del seu magatzem de borras: han vist que la professó passava per allí... y etc.; lo mateix rahanament que las Palaudarias.

Los lampistas son cinch: ell, ella, dugas noyas ja espigadas y un xicot més entramaliat que un gat de tres mesos.

Lo senyor Miquel gira 'ls ulls al sostre —perque 'l cel ja no 'l pot veure— y 's revesteix de paciencia y resignació.

—¡Entrin, entrin y colóquense com pugan! Estarán una mica estrets... pero...—

—No s' amohini—fa 'l lampista obrintse pas ab molta frescura, y donant un cop de colze al castellà que li dirigeix dessimuladament una mala mirada.

CAFÉ FALSIFICAT

Avants deyan que 'l fabricavan ab aquestas boletas...

Pero ara resulta que 'l fan ab sulfat de coure, lo mateix que si nosaltres fóssim filoxera.

¿Han vist alguna vegada una gabia de gallinas d' aquestas que venen de Fransa?

Pues aixís es lo balcó del senyor Miquel. Ni ell ni la séva senyora han conseguit tenirhi plassa. Las de Palaudarias ocupan la primera fila; los castellans seuen al darrera ó entre mitx d' e las, y 'ls lampistas se plantan detrás, per sobre, per sota per allí ahont poden.

Mientras tant se sentan los primers repichs de las trampas; pasan los ganfaróns, ressona alguna música; fins s' ensuma l' olor de la ginesta y 'l penetrant perfum del incens que s' escampa alrededor de la custodia....

Pero 'l senyor Miquel y la senyora Emilia que han fet marxar la criada per estar sols y que després de dinar s' han assentat al balcó ab tanta satisfacció y alegría, no vehuen res, res, ¡res!

Are diu que 's volen traslladar al carrer de las Moscas.

Allí al menos no hi ha perill de que hi passin professors, ni de que ja may Palaudarias, castellans, ni lampistas vajan á apoderarse alevosament del séu balcó.

A. MARCH.

¡FIAT LUX!

En la frondosa falda
de la montanya altiva,
si vols acompanyarm'hi
germá, vull aná á viure.

En mitj las bellas socas

de roures y d' alzinás
y baix la sombra fresca
de sas brancas tupidas,
qué suau, qué sossegada
se deu passar la vida!
Allí, en la espessa selva
per hont ningú tranzita,
quin goig, germá de l' ánima,
quin goig cloure la vista,
quin goig en una fossa
oberta al mateix dia
reposar l' últim somni
pagant tribut als sigles!
Quin goig, imaginar-se
que quan famélichs vingan
los cuchs, la eterna sava
que lo méu cos nutria,
que la eternal essencia
que avuy encar m' anima
en átomos desfeta
seguint sa eterna via,
en las arrels sapadas
de un roure é de una alzina,
s' infiltrará gojosa,
germinará atrevida,
y lliure de l' argolla
del cos, que la junyia
al mon y al esclavatje
de la materia iniqua,
alsant sa veu potentia
al despuntar lo día
confosa entre las notas
del bosch que eternas vibran,
saludarà al rey astre
la vida de la vida!

En la frondosa falda
de la montanya altiva,
si vols acompanyarm'hi
germà, vull anà viure!

A. LLIMONER.

ENTRE GEGANT Y GEGANTESA

(Avants de sortir al carrer)

- ¿Qué pensas fer, noy?
- ¿Jo? ¡Qué vols que fassi! Lo de sempre: surtir y ballar. ¿Que tens alguna idea, potser?
- ¿Es dir que aixó ha de durar tota la vida?
- Es clar que sí: la obligació del gegant y la gegantesa es voltar quan los ho manan y estarse quiets quan no 'ls diuhen res. Per lo tant, noya, es inútil despacientarse: aixís ho hem trobat y aixís ho deixarem.
- ¡Sembla mentida que ab aquesta cara de juheu que fas sigas tan llonza y tan calsassas!
- ¡Y ara, noya, cóm t' enfilas!
- Si senyor: tu no ets un gegant; tu no ets una gran figura, tu ets un ninot sense dignitat.
- ¡Poch á poch, noya! Me sembla que al últim carregaras.
- ¿Sí? Aixó sols hi faltaria: que després de ser un calsassas encare vinguessis á pegarme perque vull defensar la téva dignitat.
- Pero... ¿de quina dignitat parlas?
- De la teva, de la meva, de la de tots dos.
- Noya... ¡no t' entench!
- ¡Ja ho crech, ja! Perque, ja t' ho dich, perque ets un tanoca; perque no tens ni la més petita idea dels téus debers.
- ¿Vols fer lo favor d' explicarte més clar? Ara mateix semblaras una gegantesa possibilista: no hi ha medi d' entendre qué dius ni qué vols dir.
- Escolta... ¿Creus tu que á la nostra edat es decent y decorós surtir per aquests carrers de Deu á fé 'l ximple, donant giravols y fent cortesias davant de la multitud?
- ¡Oh... decent... decorós!... Potser no que no ho es; pero 'm fas riure tu. Si 'ns ho manan ¿quin altre remey tenim que cumplir?
- ¡Gegant cobart! ¡gegant degenerat! ¿Aixís parla una figura més alta que las personas, en un sigle en que tothom fa valguer los séus drets, en que hasta las formigas s' associan per ferse respectar?
- Bé, si, tot aixó son paraulas y paraulas; tot aixó ho deus trobar en los papers públics: lo que m' agradaria es que enrahonessis menos y diguessis algo de profit. ¿De quina manera podriam sacudirla la tiranía que sobre nosaltres pesa? Aquesta es la qüestió.
- ¿De quina manera? Res més senzill: sublevantnos, emancipantnos; proclamant la llibertat dels gegants.
- ¿Y qué més?
- Fet aixó, ens neguem á surtir, y si 'ls concejals volen fer balls, que ballin ells.
- ¡Ay, quina gracia! Y quan haurás dit aixó, vindrá 'l camálích, se 't ficarà á sota y vulgas no vulgas, t' obligará á ballar á pesar de las tévas protestas.
- ¡Es veritat! ¡Ballém ab los peus dels camálíchs!... ¡No tenim defensa possible!
- Si que 'n tenim: demaném al arcalde que 'ns fassi posar peus. L' any que vé potser ja estarán llestos...
- ¡Y llavors!... ¿fugirém?

—Fugirém, ó 'ns quedarem ó farem lo que 'ns convingui... Lo que t' asseguro es una cosa.

—¿Quina?

—Que llavors rebrás bastantas puntadas de peu.

—¿De qui?

—De mí.

MATÍAS BONAFÉ.

A MARÍA

Cásat, no hi fá res, casada
de mi no 't recordarás;
mes mon pensament y vida
sempre ab tu y per tu será.
¿Té diners, eh? Las riquezas
si 'n fan y n' han fet de mal!...
Matar la ilusió de un jove
qu' en tu aspirava á gosar
y no volia altra gloria
que pogué estrenye ta má,
dirte á l' orella: T' estimo,
pro ab un verdadé estimar,
qu' esperava poguer ferte
sa muller, sé ab tu casat
per no dá al mon ja més feyna
de la qu' ell se vá donant,
que no comprén que s' estimi
una dona ab cor lleal,
no haventli la fe jurada
al peu mateix del altar!

A tot aixó jo aspirava,
mes la fera adversitat
no volgué que la carrera
que haviam emprés aymants,
se trobés lliure d' obstacles...
¡Y 'ls obstacles no han faltat!

Cásat, no hi fa res, casada
de mi no 't recordarás,
mes mon pensament y vida
sempre ab tu y per tu serán.
Fes ab ell vida tranquila,
veyas si 'l pots estimar,
mes si un mal dia 't trobessis
que l' home que t' ha comprat
de tu no 'n fa cas, y 't mira
igual qu' un objecte estrany,
qu' en jochs, donas y tiberis
passa 'l temps que deu passar
al téu costat, que 't desprecia,
que no es lo qu' era avans,
torna als brassos amorosos
d' aquest que t' estima tant;
tórnali la pau, la ditxa
que casi sempre ab tu va,
y sí espós no pot pas serte,
sempre 'l téu amich será.

J. ABRIL VIRGILI.

LLIBRES

POESIES CATALANES de 'n JOSEPH LLUÍS PONS Y GALLARZA.—Formant un hermós volúm estampat á Palma de Mallorca, en l' establiment tipogràfic de J. Tous, hem rebut la colecció de las poesias del Sr. Pons y Gallarza, un de nostres primers mestres, ja que sigué proclamat tal en la festa dels Jochs Florals de 1867.—Pocas en número, ja que suman 26, tenen en compensació un valor literari molt pujat, y están escritas ab un primor extraordinari. En aquest concepte figura en Pons y Gallarza, entre 'ls primers poetas del renaixement catalá.

CORPUS TRISTI

Ab aplauso general y marxa bastant tranquila, surt de casa de la vila lo Corpus municipal.

Res més hermós que aquesta descripció de la llar catalana.

«Quan los pichs de Cerdanya
la neu glassada del hivern blanqueja
y 'l llop de la montanya
per las devesas famolench rastreja,
la porta clivellada
de son alberch, lo montanyés barrota,
y escolta ab sa maynada
lo vent que fibla y los abets assota.
En la llar agombola
un feix d' estellas y de sech brancatje
y lo flam que s' arbola
enlluherna dels rústichs lo visatje.
Allí entorn aplegantse
pastors, bovers y mesaders s' asseuhen,
y del fret retornantse
dolsas rahons, joyosos fets retreuhen.
Allí la mare troba
recorts de sa florida prometensa,
y 'l goig extrany renova
que hagué del primer fill en la naixensa.
Parla 'l pare del dia
que al entorn de la llar segué ab sa esposa,
dels prats de la masia
ó del gra soterrat baix de la llosa.
Lo fill, per costum sabí
deixa l' eyna al llindar, y la ma besa
ab respecte, del avi
que, tulit, prop del foch, murmura y resa.
Y 'l vell lo front alsantne,
explica, ab veu que 'l tremolor li mimva,
com, l' arma al coll portantne,
corregué al somatent per l' aspre timba.

Aquesta petita mostra dona prova de las qualitats poéticas que adornan al eminent poeta, y explica 'l valor incomparable de sas poesias catalanas, que recomanem á tots los amants de la bona literatura.

LA CIUDAD DE PALMA, per A. ESTADA.—L' autor d'aquest llibre es uu enginyer de camins molt ilustrat, qu' explica ab gran deteniment, notable precisió y ab una claretat d' istil digne dels coneixements científichs que atesora, la manera de aplicar á la típica ciutat de Palma de Mallorca, 'ls progressos de la urbanisació moderna.

A pesar de ser un llibre d' interès exclusivament local, alguna cosa s' hi aprén en sas páginas, digna de tenirse en compte per tots los que s' interessan pels progressos de la enginyeria.

Magníficament imprés en l' establiment del senyor Tous, está adornat ab dos planos de la ciutat de Palma, l' un del any 1644, y l' altre dels nostres días.

SEBAS AL CAP.—Humorada en un acte y en vers per Joaquim Roig, representada ab brillant éxit en lo Teatro de Novedats la nit del 20 de abril de aquest any.

RATA SABIA.

PRINCIPAL

La companyia qu' en ell actuava s' ha traslladat al *Lírich*.

Pero avants del traslado van efectuar-se 'ls següents estrenos:

Pequeñeces, qu' es per cert una verdadera petitesa.

Trinidad, del Sr. Flores García; una excusa porque 'ls Sr. Ruiz de Arana tinga ocasió de in-

terpretar tres papers distints: per lo demés está escrita ab bastanta gracia.

Carranza y C.^a de 'n Tomás Luceño, producció molt lánquida y que per aquest motiu arribá á ferse pesada.

A caza de novios d' Eusebio Sierra, que tanca un pensament cómic y proporciona als séus intérpretes ocasió de cantar, ballar, y fer gatzara en gran escala.

Lo Sr. Rossell vá triar aquestas dos obras pel séu benefici, obtenint aplausos y regalos en gran escala.

LIRICH

Ja hem dit que la companyia que actuava al *Principal* s' ha traslladat á aquest teatro de istiu, un dels més desahogats y cómodos de Barcelona.

La primera funció 's doná diumenje atrayent una numerosa y distinguida concurrencia.

* * *

A la tarde tingué efecte 'l segon concert de 'n Vidiella.

Tot lo que diguessim per ponderar la maestría del célebre concertista catalá sería pàlit. La major part de las pessas del programa tingueren de ser repetidas, entre extraordinaris aplausos.

No pot ferse dir al piano lo que li fá dir en Vidiella. La séva execució es un prodigi de bon gust, de puresa y brillantés.

Dissapte á la nit donará l' últim concert, executant també un programa escullidíssim.

ROMEA

També 'l teatro del carrer del Hospital ha arribat al fi de la temporada tancant las sévas portas, pera tornar á obrirlas aixís que haja passat l' estiu.

TIVOLI

En aquest teatro 's despedí 'n Breton y la Societat de concerts de Madrit ab una audició extraordinaria, després de las vuit que doná en lo *Teatro de Novedats*.

Un sintoma qu' explica 'l cambi que s' está operant en lo gust del públich, es veure que aquest assisteix als concerts instrumentats ab la mateixa pressa ó més ab que assistiria á l' estreno de una ópera, y contemplar la gran atenció que presta á la música de conjunt prescindint totalment de las habilitats dels cantants. En los concerts s' estima la música per la música.

Al últim va assistirhi una concurrencia inmensa. Lo teatro del *Tivoli* 's presta més que cap altre per aquesta classe de audicions. Hi ha en ell més llibertat, y ja es tradicional allí que ningú 's disdenyi de seure en las cadiras destinadas al públich.

En Bretón sigué objecte de de una ovació, sobre tot al terminar la execució de la serenata *La Alhambra* y de la sardana de 'n Garín.

NOVEDATS

La companyia Tutau ha deixat lo camp lliure á la de 'n Mario, que desde dimecres funciona en aquest teatro, realisant aquella profitosa campanya ab que cada any dona dos mesos de verdadera animació á la temporada teatral.

Sembla que 'ls abonos que ha fet en Mario son molt numerosos en tots los torns y especialment en los días de moda.

La companyia está composta de un personal bastant complert, y per donar al espectacle la deguda atracció, conta l' empresa ab obras com *Mariana* y *La Dolores*, las dos rivals que 's disputaren lo premi de las 5,000 pessetas en l' *Academia Espanyola*, y ab algunas altrás que l'hivern passat

sigueren estrenadas en lo *Teatro de la Comedia* de Madrid.

CATALUNYA

Inútil dir que la serpentina Fuller continúa sent l'esqué de aquest teatro. Las grans entradas per veure aquest magnífich espectáculo duran encare. ¡Y lo que durarán!

Per la séva part la companyía de sarsuela no s'adorm. L'altre dia va ser estrenada ab éxit una obra dels Srs. Larra y Gullon, ab música del mestre Vallverde (fill) titulada: *Los invasores*.

Te aquesta producció un argument enginyós hábilment desenvolupat, y abunda en situacions agradables. La música conté alguns números molt garbosos.

N. N. N.

* * *

¡¡¡ NO TE LA TALLIS !!!

A Satanás

Angel creat per l'Etern,
que ab tas maulas y posturas
tentar á tothom procuras
fent prossélits per l'Infern;
tu que ab garbo y ab salero,
astut com á condemnat,
empenys nostra humanitat
cap á ca 'n Pere Botero,
diu que seguint la costum
qu' impera en lo flamenquisme,
en lo fons de ton abisme,
negre, brut y plé de fum,
vols celebrá una gran festa
dels dimonis rodejat,
y tallarte en acabat
la quá al só de l'orquestra.
Si aixó es cert, més no treballis
y practica 'l consell meu,
t' ho diu un conegut teu:
—¡Satanás, no te la tallis!

* *

Apart de que ta decencia
en dupte sempre he tingut,
no vol dir que si ets molt brut
careixis d' experiència.
M' estranya qu' ab ton talent
no hajas comprés desseguida
que 'l pendre tan tonta mida
es un acte inconvenient.
Com las modas que seguim
tu las forjas y propagas,
afegirás novas plagas
á las moltas que patim.
Qu' aixó ho fassa no m' estranya
un torero de renóm.
Pró tallántsela tothom...
¡vés com se queda l' Espanya!
Ens convé, doncas, que callis
suspencent ta decissió.
No celebri la funció,
créume á mí:—¡No te la tallis!

* *

Fill fora de la locura
acte tant descabellat,
perque un dimoni esquat
es una rara figura.
Tal fenómeno desdiu
de ta existencia bohemia,
pregunta ans á la Academia

de Sant Fernando que hi diu.
Fins deixant apart l' Estética
convé que sigas com ets,
sempre has de ser pe 'ls baylets
una figura poética;
que en eixa lluyta eternal
que en favor del Mal treballas
perdrás totas las batallas
si tens fatxa carcamal.
Segueix avant; no t' encallis.
Conserva enter lo carpó
y fes tal com te dich jo:
—¡Satanás, no te la tallis!

* *

Si 't deixas llis lo detrás
haurás de viure á las foscas,
ja no podrás matar moscas
quan sense feyna estarás.
Y quan rebis de las damas
un trastorn ó un que sentir,
ja no te 'n podrás surtir
ab la quá entre las camas.
Si degut á ton mal pas
eixas costums s' extenian,
los homes se quedarian

EN LA "MANIFESTACIÓ ARTÍSTICA" DEL ATENEO

(De Sebastiá Gay)

Aprent de bisbe

tristos y ab un pam de nas.
 Si ho rumias bé una estona
 veurás que 'm sobra rahó,
 en tallántsela en rodó
 ¿cóm vols que visca una dona?
 Fora la qua... adeu rissos,
 adeu los tirabuixons,
 las trenas, monyos rodons,
 ensiamadas y postissos.
 Has de calcular que 'l pel
 presta á la dona hermosura;
 hermosa, la tens segura,
 lletja, te la pren lo Cel.
 Si es que 't fa nosa quan ballis
 festhi un llás ó un nús ó dos.
 Tallártela es horrorós.
 ¡Sobre tot no te la tallis!

FOLLET.

No 's parla á Barcelona mes que de las fábricas de café que varen descubrirse fá pochs dias, y qual existencia vá campanejar un períodich de Madrit.

L' enginy humá sembla que no pot arribar á major altura. Aixís com lo café que dona la naturalesa necessita un clima tropical, aixís mateix per concebir la idea de fer café artificialment, es necessari tenir la imaginació inflamada pel calor dels trópichs... y disposar de uns quants sigrons, aglans, llobins y altres llegums mes ó menos fari-náceas.

Aquestas sustancias se reduheixen á pols, se pastan, se comprimeixen á una forta pressió, en-motllantse préviament, y ja tenim lo café fet.

Si 'l gra no resulta prou vert se li dona un petit bany de sulfat de coure... y ¡alsa! vinga envenenar al consumidor.

* *

Jo crech, no obstant, que algun dels *honrats industrials* que 's dedican á aquesta trafica, tindrà la barra suficient pera dir:

—¿Y ara, de qué 's queixan? ¿De que posém sulfat de coure al café? Ay, ay, ¿Y donchs qué no saben per qué ho fem? Perque 'ls consumidores no agafin el *mildew* com los ceps de las vinyas. ¡Vels'hi aquí 'l que té fer favors á la gent!

*

* *

Lo més xocant de tot, es que 'ls fabricants de café artificial sostenen que tenen dret pera exercir la séva industria, alegant que solicitaren y obtingueren privilegi de invenció, pagant al Estat los drets corresponents.

Y no sols aixó, sino que ademés solicitaren y obtingueren un informe favorable de l' *Academia de Medicina*.

Com si 'ls metjes que donaren l' informe tinguessin un interés molt marcat en que hi haja forsa malalts y per consegüent forsa visitas.

Una vegada colocats en la pendent del negoci ¿qué no son capassos de fer la industria científica y la ciencia industrial?

* *

Y ara aquí vá l' últim cop d' efecte.

Algun dels fabricants de café artificial, mes ó menos sulfatat, circula uns prospectes, en los

quals se declara ¡horrorisinse! *proveedor de la Real Casa*.

Un treballador deya ab molta gracia:

—Si á la Casa Real consumen café de aquesta tarifa ¿qu' es lo que consumirém nosaltres, infelissos, en los carretons?...

¡Ah! Molt blindats, per forsa, deuhem haverse tornat los estómachs humans, quan arriban á poder digerir totas las porquerías que 'ls embuteixen.

* *

Lo govern hauria de pendre una disposició.

La de permetre la circulació de moneda *falsa* destinada exclusivament als que expenen sustancias alimenticias *falsificadas*.

Aixís, á lo menos podrian dir que 'ls paguem ab la *mateixa moneda*.

Tots los gremis destinats al art de la construcció están alarmats, ab motiu dels impostos acordats per l' Ajuntament.

—Al epterarme de aquest disbarat—deya un mestre d' obras—m' hi quedat de pedra.

—¡Cuidado! No ho diguis pas á ningú—li observava un séu amich.

—¿Per qué?

—Perque si saben que tu mateix declaras qu'ets de *pedra*, son capassos de aplicarte las novas tarifas.

* *

L' Ajuntament está resolt á equilibrar los presupuestos municipals.

Aixó está molt bé.

Pero per lograrho ¿suprimeix gastos inútils? ¿Regularisa l' administració? ¿Reduheix lo número gran de sangoneras que porta aplicadas la *Pubilla*?

Fugin, homes, ¿qué s' han cregut? Tots aquests medis son de tarifa vella.

Aquí la qüestió no consisteix pas en introduhir economias, sino en aumentar los tributs, arbitrar nous pagos, exprimer la llimona mentres raji.

Ja veurán com dintre de poch los barcelonins pagarém un impost, fins per l' ayre que respirém.

En efecte: 'l *Diluvi*, contestant á lo que li deya 'l *Cronista*, ha fugit d' estudi.

A nosaltres no 'ns ha llegit.

Y la proba de que no 'ns ha llegit, es que no 'ns diu res. No diu res tampoch dels grans abusos que comet lo Consell de Administració del ferrocarril de Fransa.

En altres temps atacava, pero avuy....

Res: aném cantant ab la sarsuela:

Puntos suspensivos....

MAS VALE callar.

Y observin que avuy posém lo MAS VALE ab lletres més grossas que la senmana passada.

Los quadros aquells que varen ser retxassats de la *Manifestació artística* del *Ateneo barcelonés*, se troban exposats actualment en lo *Saló de ventas*, Porta-ferrissa, 6.

Y es molt gran la concurrencia que acut á contemplarlos.

Sense que falti algun neo

que digui, trobantlos bons:

—¿De quin pa fan rosegons los senyors del *Ateneo*?

* *

* *

Lo que 'm va fer gracia l' altre dia sigué una

mare de família, qu' en companyia de un séu fill, nen de poch anys, contemplava embadalida l' estudi del Sr. Casas,

Lo noy, que per lo que sentí, se feu càrrech de que aquella tela era un estudi, al surtir del Saló de ventas, digué:

—Mamá: treguim del colegi.

—¿Y donchs ahont vols anar, desgraciat?

—Al estudi del Sr. Casas.

En aquests últims tres mesos, los metjes municipals que's dedican a la beneficencia domiciliaria, han gastat en medicinas 10,854 pessetas rodones.

Y aixó que 'ls apotecaris, estant aquestas medicinas destinadas als pobres, s' han compromés a proporcionarlas ab rebaixa de preu.

La Pubilla podrá dir:

—Recristo ¡quina recepta!

Los experiments que varen ferse diumenje al Parch ab una pintura que resulta completament incombustible, donaren resultas inmillorables.

En una barraca de fusta que tenia una capa de aquesta pintura, 'l foch no hi pogué res.

* * *

Un catalanista que presenciá l' experiment, digué:

—L' any que vé, 'l dia dels Jochs Flerals, podrém aplicar aquest invent al héroe de Sagunto. Li donarém una capa de pintura, demanarém a n' en Branyas que vinga a pronunciar un discurs dels séus, y a veure 'l general si 's crema.

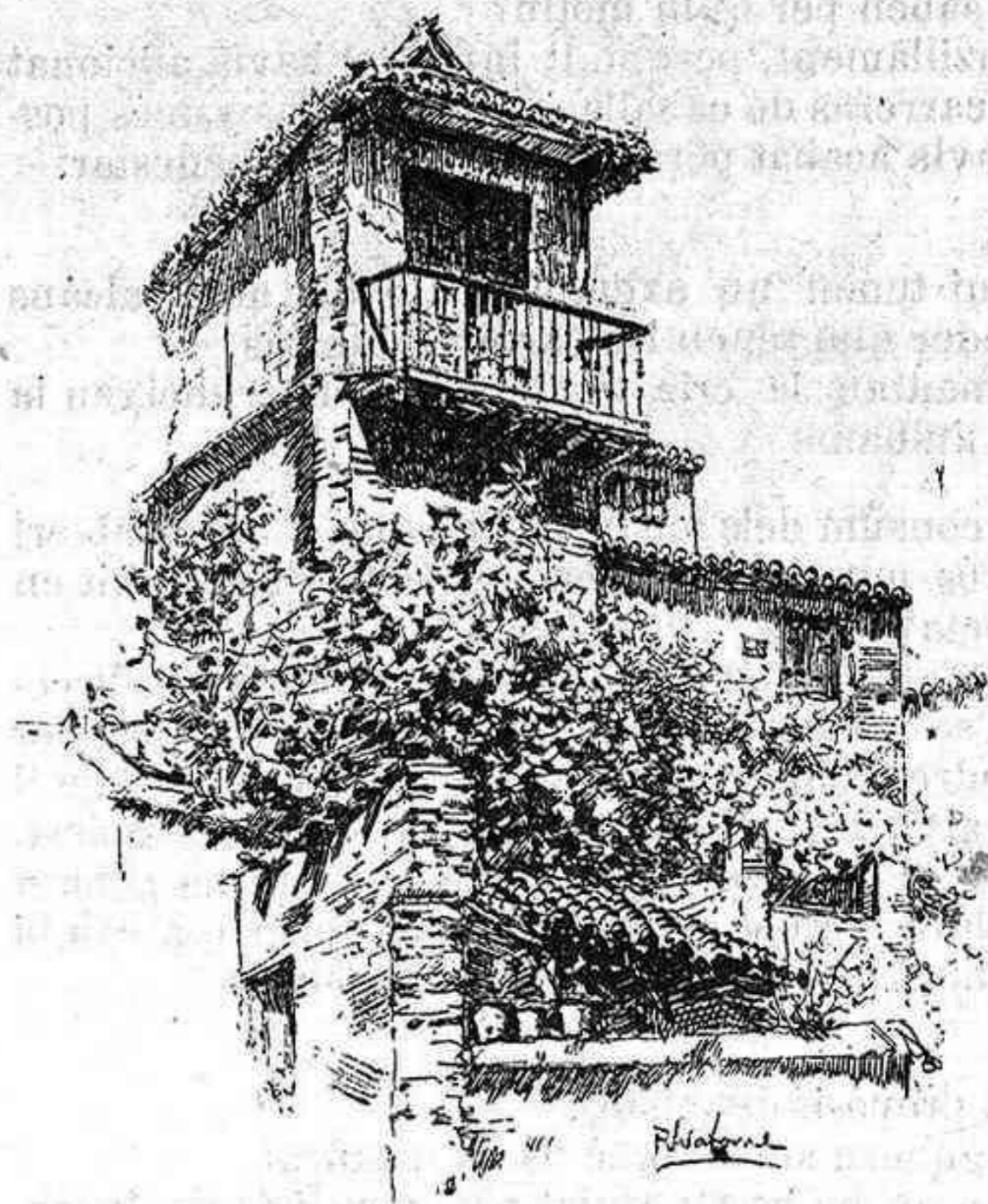
NOTAS D' ART

UN ESTUDI.—Va vestit com prompte tots anirém, si no 'ns desempelleguém dels politichs de Madrid.

GRANADA PINTORESCA

Detalls del Albaicin

Balcó del Algibetrillo

Un periódich se dirigeix a l' Arrendataria, fent-li present que son molts los estanquers que fan tría dels cigarros, cedint los escullits als consumidors mediant una peima.

Aixó está molt mal fet, es cert;

Y crech que l' Arrendataria hauria de pendre midas per evitar aquest abús.

Encare que la mida més radical seria que tots los cigarros que vengués siguessin bons igualment, no haventse ningú de pendre la pena de triarlos.

En Lagartijo s' ha despedit dels valenciáns ab lo mateix éxit ab que vá ferho dels barceloníns.

Allá també vá haverhi revenedors y abusos de tota mena.

Allá també la plassa vá omplirse de gom a gom.

Y com es consegüent, allá també, 'l Califa vá realisar un gran nehoci'.

* * *

Vaja ¿volen que 'ls diga la veritat? Jo al puesto d' ell no me la tallava.

Tot lo més me 'n tallaria es un pel cad' any, y per cada pel faria una *tournee* de despedida, per totas las plassas d' Espanya que deixan més.

¡Pobre Lagartijo! Ha guanyat tan poch diners en los trenta anys que porta de torero, que qualsevol se creurá que 'l dia menos pensat, si vol menjar, haurá de demanar la pela.

A un paissatjista li feyan proposicions perque ingressés en l' academia de Sant Lluch.

—Jo estaria ben fresch si m' hi ficava—vá respondre.

—¿Y aixó? ¿per qué?

—Perque ja may més podria pintar paissatjes. Per no ruborisarvos sou capassos de suprimi 'l vert.

L' amo de un establiment de begudas de París, després de matar a la séva dona y als séus fills, va suicidarse.

Aquesta catàstrofe era convinguda ab la séva muller.

¿Y saben per quin motiu?

Senzillament, perque l' infelís s' havia aficionat á las carreras de caballs, y fent postas y més postas havia acabat pera perdre tot lo séu benestar.

* *

Aquí tenen un exemple palpable de l' alcans verdader que tenen las carreras hípiques.

Fomentan la cria caballar, y destruheixen la rassa humana.

Lo consúm dels mistos, desde que s' ha establert loditxós monopoli, 's calcula que ha disminuït en una octava part.

De manera que de cada vuit consumidors de cerilles, se 'n conta un que no 'n gasta, valentse, per encendre foch, de qualsevol artifici, encare que 'l ferho aixís li surti més car, y li resulti mes molest.

Però si val més un gust que cent lliuras ¿quant no valdrá 'l gust de fastidiar al govern, á cambi de lo molt qu' ell ens fastidia á nosaltres?

* *

Y á propòsit de mistos.

Lo govern suís també 'ls ha estancat.

Pero no ho ha fet guiat per la codicia del lucro, com lo govern espanyol, sino responent á una necessitat higiènica.

Los higienistas han observat que una de las industrias més mal sanas que 's coneixen es la manipulació del fósforo. Lo govern suís havia excitat distintes vegadas als industrials de aquella República, que per bé de la salut dels treballadors s' elaboressin los mistos ab fósforo amorfo, que no ofereix los inconvenients que 'l fósforo comú.

ZOOLOGÍA SOCIAL

Afeytat, semi-graciós,
ab revólver y petaca,
buyt de cap y de butxaca:
d' aixó se 'n diu un gomós.

Y al veure desatesas las sévas indicacions, ha dit:

—¿Es á dir que no voléu ferho vosaltres? Donchs ho faré jo.

Y ha declarat l' estanch de aquest article, elaborantlo segons las prescripcions de la higiene.

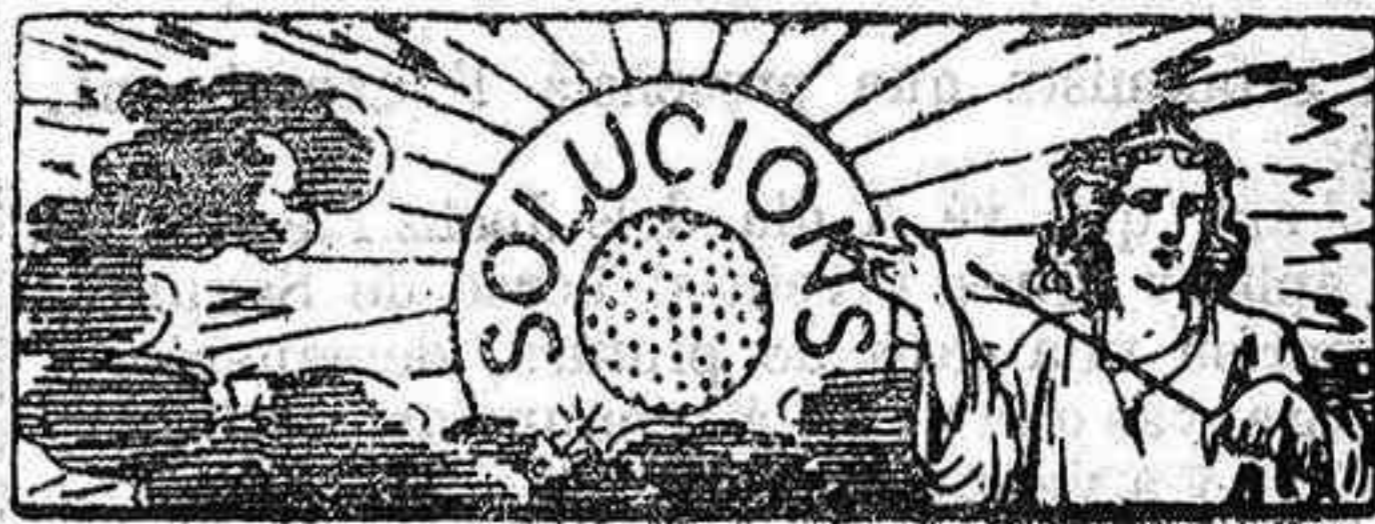
Tot aixó tenen que agrahirli las classes treballadoras.

L' altre dia la societat de la *Fulla* va denunciar unas fotografias tingudas per escandalosas, que s' exhibian en lo kiosko més immediat al palau del marqués de las Cinquillas.

Esbrinada la cosa, resultá que las tals fotografias representan escenas d' obras posadas fá poch en lo *Teatro del Circo* per la companyia Tani.

¡Oh pudibundos socios de la *Fulla*! ¡Quants de vosaltres hauréu anat á veure aquells espectacles, recreantvos ab lo natural, y avuy féu escarafalls davant de la copia!

¡Quí sab si l' afany ab que las seqüestréu respón sols al desitj de monopolisar vosaltres sols lo recort de aquell espectacle tan engrescador!

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*E-re-ni-u.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Castelló de Ampurias.*
- 3.ª TERS DE SÍLABAS.—*E S COM BRA
COM PAR SA
BRA S S A L E T*
- 4.ª GEROGLÍFICH.—*Per las donas, com mes l' os farás, més te fastidiarás.*

XARADAS

I

Declaracions intimas.—*Mevas*

Rasgo principal de mon caracter.—Fer y desfer.
Donas que prefereixo.—Las guapas y ricas á las lletjas y pobres.

Donas que més aborreixo.—Aquellas tan total de mena, que sempre son á casa la vehina á contar historias qu' ellas mateixas s' imaginan.

Lo que voldria possehir.—La fortuna d' en Rostchild.

Campana que 'm fá més mal ab lo séu só.—La que toca las tres-sis en lo rellotje de la Catedral.

Campana que més me diverteix.—La de «Gracia»; perque ab sas batalladas passo la vetllada sens adonármén.

Classes d' aygua que més m'agrada possehir.—La de Colonia, per olorar, y l' aygua-sis, per quan la cinch-quarta ha d' estarrejar las rajolas del pis.

Lo que més me molesta.—L' inversa-sis-quarta; principalment al istiu, no 'm deixa viure de tanta picor.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Corren - Apartat, número 2.

Última obra de EMILI VILANOVA

L'ASE DEL HORTOLÁ

Ab dibuixos de M. MOLINÉ

Preu: 1 pesseta

Obras catalanas del popular escriptor C. GUMA

Fruyta del temps.—Colecció de poesias, formant quatre tomets titolats: <i>Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura</i> , 2. ^a edició, ilustrada. Cada tomet o'50 de pesseta, tots junts.	2'00
L' amor, lo matrimoni y 'l divorci.—4. ^a edició, ilustrada.	0'50
Del bressol al cementiri.—5. ^a edició, ilustrada.	0'50
Buscant la felicitat.—3. ^a edició, ilustrada.	0'50
Petons y pessichs.—3. ^a edició, ilustrada.	0'50
Barcelona en camisa.—3. ^a edició, ab dibuixos.	0'50
Lo deu del sigle.—2. ^a edició, ilustrada.	0'50
¡Home ó dona?—2. ^a edició, ilustrada.	0'50
La dona nua (<i>Moralment!</i>)—3. ^a edició, ab dibuixos.	0'50
Tipos y topes. (<i>Colecció de retratos</i>).—2. ^a edició, ilustrada.	0'50
¡Guerra al cólera! <i>Instruccions per combatrel</i> .—2. ^a edició.	0'25
Cla y catalá. <i>Llissons de gramática parda</i> .—2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Don Quijote de Valcarca.—Viatje extraordinari.	0'50
¡Ecce Homo! Monólech en un acte y en vers.—5. ^a edició.	0'50
Mil y un pensaments. Colecció de máximas y sentencias, escrita expresament pera la classe obrera.—Un tomo de unas 100 páginas.	1'00
Lo Rosari de l'Aurora.—Album humoristich, ab infinitat de caricaturas, 2. ^a edició.	0'50
Filomena.—Viatje de recreo al interior d' una dona. 2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán. (Agotantse)	0'50
Sobre las donas.—Polémica entre <i>C. Gumá y Fantástich</i> .	0'50
Gos y gat.—Juguet cómic en un acte y en vers. 2. ^a edició.	1'00
Vuyts y nous.—Ab lo retrato del autor.	0'50
Un cap-mas.—Juguet cómic en un acte y en vers.	1'00
20 minuts de broma.—Un tomet que conté dos monólechs representables, titolats: <i>¡Tres micos!</i> y <i>Un cessant</i> . 2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo pot de la confitura.—Colecció de poesias.	0'50
La Exposició Universal.—Humorada agre-dolsa, en vers, 2. ^a edició.	0'50
Cura de cristiá.—Juguet cómic en un acte y en vers. (En colaboració ab J. Roca y Roca).	1'00
Guía cómica de la Exposició Universal.—Un tomo d' unas 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos.	1'00
L' amor es cego.—Juguet cómic en un acte y en vers.	1'00
Una casa de dispesas.—Juguet cómic en un acte y en vers.	1'00
Cansóns de la flamarada.—Un tomo de 128 páginas.	1'00
La primera nit.—(<i>Impresions d' un nuvi</i>). 3. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo día que 'm vaig casar.—(<i>Impresions d' una nuvia</i>). 2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Ensenyansa superior.—Juguet cómic, en un acte y en vers.	1'00
Drapets al sol.—Escándol humoristich, ilustrat. 2. ^a edició.	0'50
Quinze días á la lluna.—Gatada en vers, ilustrada.	0'50
Ni la teva ni la meva.—Comedia en tres actes y en vers.	2'00
Un viatge de nuvis.—Humorada en vers, ilustrada. 2. ^a edició.	0'50
¡Quina dona vol vosté?—Humorada en vers, 2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo primer día.—Juguet cómic líric, en un acte y en vers.	1'00
Art de festejar.—Catecisme amoros, en vers, ilustrat per M. Moliné, 2. ^a edició.	0'50
Guía del Conquistador.—Segona part del <i>Art de festejar</i> , ilustrat per M. Moliné.	0'50
¡Colón ó Carnestoltas?—Ensarronada cómica municipal feta pel Ajuntament de Barcelona, ilustració de M. Moliné.	0'50
¡Abaix lo existent! Disbarat cómic en vers.	1'00
Lo Ma qués de Carquinyoli. Juguet cómic.	1'00

NUESTROS MEJORES

FOR FERRADERRA

Precio: 1'50 Ptas. — Un cuaderno con 25 láminas al cromo — Precio: 1'50 Ptas.

Espinas de una flor

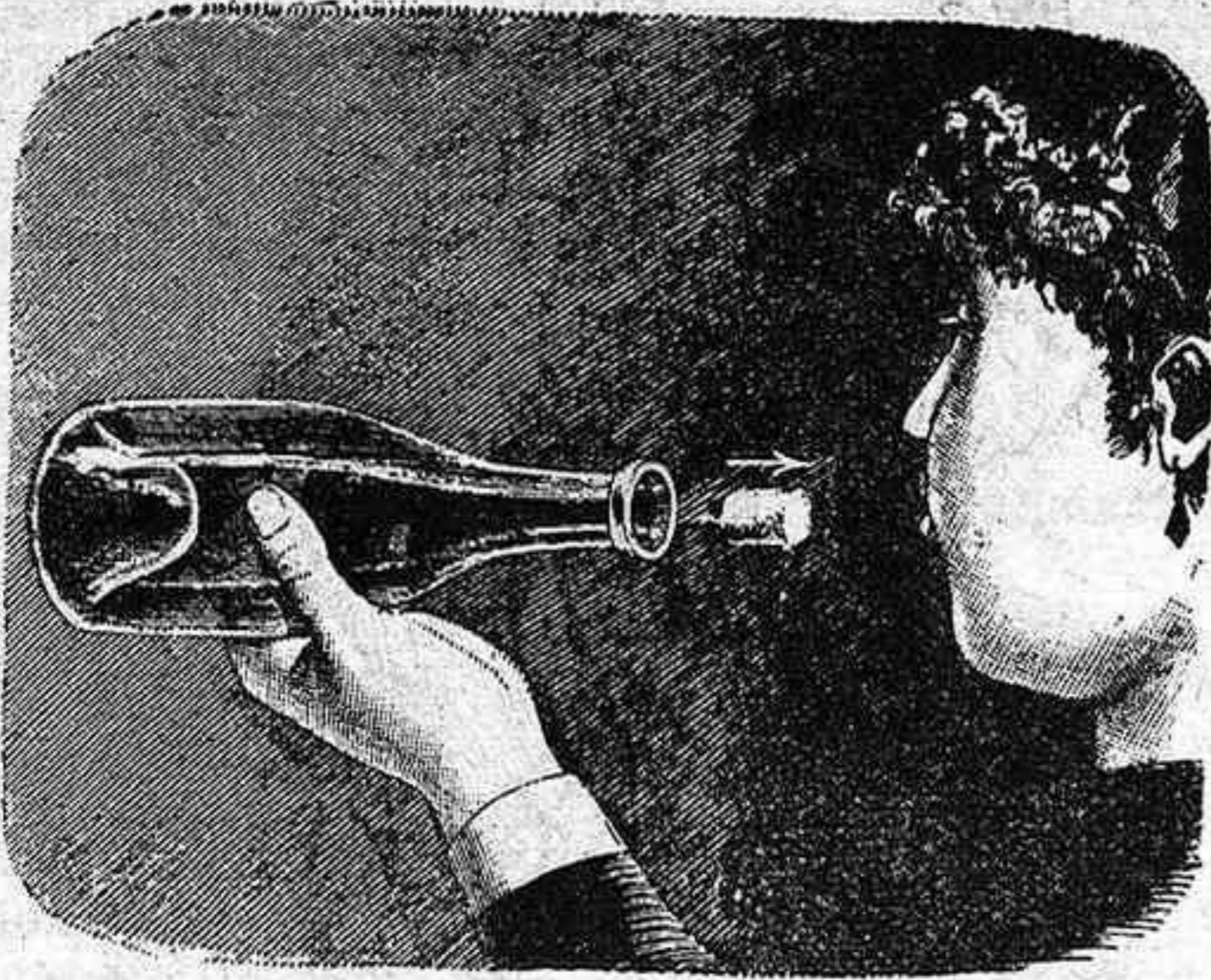
Novelas inspiradas en el drama de su mismo título

Flor de un día

3 Pesetas. ♦ Por Manuel Angelón ♦ 3 Pesetas.

NOTA.—Tothem que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remotent l'import en llibransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responem d' extravios, no remotent ademés 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebeltas.

DISTRACCIONS CASULANAS

UN TAP REVOLUCIONARI

Elements: un tap de suro y una ampolla de coll molt mes ample que 'l tap.

Problema: ¿pot ferse entrar lo tap dintre de l' ampolla bufant?

Resposta de vostés:—Si.

Pues no senyors: próbinho.

En efecte: posan lo tap dintre del coll de l' ampolla y bufan. Lo tap, en lloch de corre cap al interior, surt á fora com disparat: lo regolfament del ayre 'l fa surtir.

—¿Es dir qu' es impossible fé entrar lo tap en l' ampolla?

Es possible y molt possible; sinó que en lloch de bufar, han de xuclar l' ayre que conté l' ampolla: llavors á dintre s' hi fa 'l buyt y 'l tap se precipita al fons precipitadament.

Qualitat que admiro en l' home.—La de que, tot y essent casat, sápigga fer vida de solter.

Qualitat que admiro en la cinch-quarta.—La de ser prudenta sens dirse Prudencia.

Noms de dona que més me cautivan.—Clemencia, Pietat y Socorro, per lo que m' espantan; y Josefina, Adelaida y Rosalia per lo romántichs.

Orador que més admiro.—El Noy de Tona, per que quan *hu-dos-tres-quarta* m' arriba á fer mal de cap.

Poeta que més m' entussia.—L' Staramsa, y sols per que fá aquellas xaradas tan llargas.

Cinch de la Naturalesa que voldria obtenir.— El d' enamorar forsa y estimar poch.

Música que 'm fá més fástich.—Las orgas y 'ls pianos de manubri.

Instruments que toco molt sovint.— Lo bombo, quan agafo la ploma; y la esquella, quan lleigeixo LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Com y quan voldria morir.—Lo dia del judici final, y després que tothom ja fós al altre barri; per que aixis podria dir qu' he quedat sol en aquest mon.

BERNABÉ LLORENS.

II

Ma primera musical,
una beguda segona,
un article lo tres dona
y rey antich lo Total.

PASQUAL BUYÓ.

ANAGRAMA

A LA ESQUELLA vaig enviar
una tot bona per mi,
y per dir que no servia
—Pósila en tot—me van dir.

F. FITÓ.

CONVERSA

—Vols venir á Tamarit?
—¿Ab qui hi vas?... ¿Potsé ab la dona?...
—No, ca; ab aquella minyona
qu' entre tots dos havém dit.

CARME R. Y P.

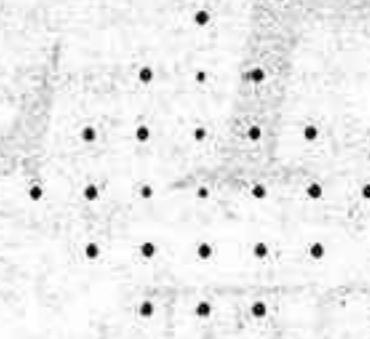
TRENCA—CLOSCAS

SI NO TÉ NOM

Formar ab aquestas lletras lo nom de un carrer de Barcelona.

PEP CASA ENSUCRADA.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.
—Segona: animal. —Tercera: prenda de vestir.—
Quarta: poble catalá.—Quinta: en las iglesias n' hi ha.—Sexta: nom de dona.—Séptima.—Vocal.

PHASQUEESBO

GEROGLÍFICH

G I V . T T A

A. AMIGÓ.

FILLAS DE EVA

Fot. Reutlinger.—París.

Ab tot y no sé andalussa,
té l' ayre tant de per 'lli,
que sembla talment que digui:
—A ver ¿quién me tose á mí?

Barcelona.—A López Robert, impresor.—Asalto 63